

‘Hier heerst geloof dat moeder thuis moet zijn’

Onderzoekster Erna Hooghiemstra over het Nederlandse wantrouwen jegens kinderopvang buitenshuis

Moeders die in deeltijd werken, krijgen kritiek van feministen en economen. De crèche is voor veel ouders geen alternatief voor thuis. Ten onrechte, vindt onderzoeker Erna Hooghiemstra.

Door onze redacteur
JAPKE-D. BOUMA

VOORBURG, 13 JUNI. Weet je wat zou helpen, om meer Nederlandse moeders op de arbeidsmarkt te krijgen, zegt Erna Hooghiemstra. Als de crèche bekend stond als ‘goed voor je kind’. Als je het op je cv zou kunnen zetten als je vroeger op een crèche gezeten hebt. Omdat crèche-kinderen later socialer zijn, en beter met tegenslag om kunnen gaan. Omdat het juist goed is, als je niet louter door je ouders bent opgevoed.

Zover is Nederland nog lang niet, zegt Erna Hooghiemstra (45). Ze is lector jeugd en gezin aan Fontys hogeschool in Eindhoven, en onderzoeker bij IVA Onderzoek en Advies dat gelieerd is aan de universiteit Tilburg. Ze doet onderzoek op het terrein van de nieuwe minister van Jeugd en Gezin, André Rouvoet die morgen de plannen van het kabinet voor jeugd- en gezinsbeleid presenteert.

In Nederland is bijna niemand trots op de crèche, zegt Hooghiemstra. Deels is dat terecht. De

Foto Roel Rozenburg

VADER, MOEDER,
DEELTIJDBAAN

kwaliteit van de opvang is nog niet overal goed. Maar er zijn ook vooroordelen tegen de crèche in dit land die nergens op gebaseerd

zijn. Veel Nederlandse moeders wantrouwen de crèche, omdat ze weinig ervaring hebben met kinderopvang. Een Nederlandse moeder zorgt zelf voor haar kinderen. Dat is het heersende idee.

Dat is jammer, vindt Hooghiemstra. Want Nederlandse vrouwen moeten meer gaan werken dan ze nu doen. Anders kan Nederland straks de vergrijzing niet betalen. „Je kan de vergrijzing ook opvangen met migratie en het uitstellen van de pensioengerechtigde leeftijd. Maar het is goedkoper en makkelijker vrouwen te proberen te interesseren meer te gaan werken”, oordeelt Hooghiemstra.

Daarmee schaarst ze zich in het ‘kamp’ van econoom Heleen Mees (zie kader) die vindt dat Nederlandse vrouwen harder moeten werken. Toch geeft ze Mees niet honderd procent gelijk. „Mees kijkt louter naar de economische noodzaak voor vrouwen om meer te gaan werken. Ik vind dat je ook oog moet hebben voor de gevolgen voor kinderen als vrouwen meer gaan werken. Daar hoor ik Mees nooit over.”

Rouvoet moet beleid maken waardoor het makkelijker wordt voor ouders om zorg en werk te combineren, zonder dat dat het kinderwelzijn schaadt, vindt Hooghiemstra. Gratis kinderopvang, wat zowel VVD als PvdA tijdens de verkiezingscampagne opperden, is niet de oplossing. „Het gaat ouders niet alleen om geld, ze willen vooral kwaliteit voor hun

kind. Dus moet de overheid gaan investeren in de kwaliteit van de kinderopvang en in het personeel.” Nu zitten peuters in groepen van tien tot veertien kinderen. Dat schrikt veel moeders af, zegt Hooghiemstra. Ze willen kleinschaliger opvang, maar dat kost geld. „De overheid moet laten zien dat ze zich bekommert om kinderen. Als je het alleen aan de markt overlaat, krijg je bij ouders nooit een cultuurromslag.”

De huidige discussie over moeders op de arbeidsmarkt wordt ongekend fel gevoerd. Dat komt, denkt Hooghiemstra, omdat vrouwen zich persoonlijk aangevallen voelen zodra het gaat om de zorg voor kinderen. „Hier heerst het

heilig geloof dat kinderen het beste af zijn als hun moeder altijd thuis is. Dat is vrijwel nergens in Europa zo.”

Dat komt deels doordat in dit land deugdelijk onderzoek ontbreekt naar de effecten van kinderopvang op kinderen. In Scandinavië is dat er wel, en gaat iedereen ervan uit dat opvang, omdat deze professioneel gegeven wordt, ‘goed’ is voor kinderen, zegt Hooghiemstra.

Toch blijft de vraag of de emoties zullen verdwijnen als dat bewijs er is. „Veel ouders in Nederland willen helemaal niet horen dat de crèche goed is voor kinderen. Dan voelen ze zich bedreigd in hun unieke opvoedersrol.”

Wat verder moet veranderen, is het idee in Nederland dat school en opvang twee gescheiden werelden zijn, zegt Hooghiemstra. Momenteel wordt er ‘s ochtends van half negen tot twaalf en van half twee tot drie ‘geleerd’ door kinderen. Vervolgens is er de ‘opvang’. Waarom? „Misschien is het veel beter voor kinderen om rond twee uur te gaan sporten, en om vier uur samen nog wat te lezen. Ik zou willen dat er een visie komt op hoe een leuke, zinvolle dagbesteding van kinderen eruit ziet, en dat opvang en school naadloos in elkaar overlopen.”

Vanaf 1 augustus zijn scholen verplicht opvang te regelen voor ouders die dat voor hun kinderen wensen. „Dat is een goede stok achter de deur”, vindt Hooghiemstra. „Maar ook die maatregel gaat er weer vanuit dat school en opvang apart zijn.”

En dan moeten er nog betere verlofregelingen komen, vindt Hooghiemstra. Die het mogelijk maken voor ouders in het eerste jaar van hun kind verlof op te nemen dat beter betaald is dan nu. „Nu is de betaling van het verlof slechts te regelen via de levensloopregeling waar je moet kiezen tussen eerder stoppen met werken of ouderschapsverlof. Maar dat zijn te ingewikkelde keuzes voor mensen.” Ook zouden werkgevers het bekender kunnen maken dat het een recht is in Nederland om in deeltijd te werken, dus ook voor vaders, meent Hooghiemstra.